

Subject Area
Fine Arts, Textile and
Fashion

Year: 2022
Vol: 8
Issue: 94
PP: 360-373

Arrival
10 November 2021
Published

31 January 2022
Article ID Number
3820
Article Serial Number
15

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.2644/9/sss.3820>

How to Cite This Article
Akyıldız, Ç. & Enes, Ö.
(2022). "1960 Sonrası
Sanat Disiplinlerinin
Moda Aksesuar
Tasarımına Etkisi ve
Tasarım Önerisi"
International Social
Sciences Studies
Journal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:8, Issue:94;
pp:360-373

Social Sciences Studies
Journal is licensed under
a Creative Commons
Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

1960 Sonrası Sanat Disiplinlerinin Moda Aksesuar Tasarımına Etkisi ve Tasarım Önerisi¹

The Effect Of Art Disciplines After 1960 On Fashion Accessory Design And Design Proposal

Çilem AKYILDIZ¹ Öznur ENES²

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, İzmir, Türkiye

ÖZET

Endüstri Devrimi sonrası disiplin kavramının doğması ve özellikle 20.yüzyılda yaşanan değişimler, yenilikler ve sosyo ekonomik gelişmeler yeni arayışları beraberinde getirmiş, bu süreç yeni disiplinlerin doğmasına zemin hazırlamıştır. Bilim, tarih, coğrafya, felsefe gibi alanların birbirleriyle veya diğer disiplinler ile etkileşimleri sonucu ortaya çıkan bulgular; yeni anlayışlar, keşifler vb. ile birlikte disiplinlerarasılık kavramını doğurmuştur. Sanat disiplinlerinin de birçok farklı disiplin ile etkileşim içinde olduğu ve bu etkileşimler neticesinde, dönemin koşulları ile yeni sanat anlayışlarının ve yeni sanat disiplinlerinin ortaya çıktığı görülmektedir.

Özellikle 1960'lı yıllar ve sonrasında bakıldığında, sanat disiplinlerinde yaşanan bu değişim ve yenilikler, disiplinlerarası çalışmaların yarattığı etkiyle farklı konu seçimleri, deneysel çalışmalar ve yeni malzeme arayışlarını ortaya çıkarmış ve her geçen gün sınırlarını genişleterek ilerlemesini sağlamıştır. Sanat disiplinlerinin 1960'lardaki bu değişimi, tasarım ve moda üzerinde de etkili olmuştur. Sanat, tasarım ve moda eksenindeki etkileşim, modanın güçlü araçları arasında yer alan moda aksesuar ürünlerinde de etkisini göstermiş ve sanat disiplinleri, aksesuar tasarımcılarının en sık başvurduğu kaynaklar arasında yer almıştır.

Moda aksesuar ürünleri kullanım amaçları gereği, insan yaşamında her zaman önemli yer tutmuştur. Neredeyse insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahip olan aksesuar ürünleri, Endüstri Devrimi sonrası yaşanan toplumsal değişim ile beraber moda kavramının günlük yaşamda yer edinmesinin etkisiyle modanın önemli aracı haline gelmiştir. Mücevher-takı, ayakkabı, çanta, şapka vs. gibi aksesuar ürünleri, moda dünyasında önceleri giysiyi tamamlayan unsurlar olarak bilinirken, günümüzde, modaya yön veren önemli moda araçları olarak görülmektedir. Bunun yanında moda aksesuar ürünleri tasarım ürünü olmanın dışında sanatçıların da dikkatini çekmiş ve 20.yüzyıl ile başlayan bu süreç 1960'lar ve sonrasında büyük bir dönüşüm yaşayan sanatın ögesi haline almıştır. Bu çalışmada 1960 ve sonrasında sanat disiplinleriyle moda aksesuar tasarımı ilişkisi ele alınarak sanat ve tasarım alanındaki değişimler örnekler ile açıklanmıştır. Son bölümde de sanat tasarımı ilişkisi bağlamında yüksek lisans tez projesi kapsamında Joan Miro'nun resim ve heykel çalışmalarından yola çıkılarak hazırlanan tasarımlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelime: Sanat, disiplin, tasarım, moda aksesuar

ABSTRACT

The emergence of the concept of discipline after the Industrial Revolution and especially the changes, innovations, and socio-economic developments in the 20th century brought along new searches, and this process paved the way for the emergence of new disciplines. The concept of interdisciplinarity, science, history, geography, and philosophy results from the interaction of fields with each other or with other disciplines, findings, new understandings, discoveries, etc. born together. It is seen that art disciplines interact with many different disciplines, and as a result of these interactions, new art understandings and new art disciplines emerged with the conditions of the period.

Especially when we look at the 1960s and beyond, these changes and innovations in art disciplines, with the effect of interdisciplinary studies, revealed different subject choices, experimental studies, and new material searches, and made it progress by expanding its borders day by day. This change of art disciplines in the 1960s also had an impact on design and fashion. The interaction in the axis of art, design, and fashion has also shown its effect on fashion accessory products, which are among the powerful tools of fashion, and art disciplines are among the most frequently referenced resources by accessory designers.

Fashion accessory products have always had an important place in human life due to their intended use. Accessory products, which have a history as old as the history of humanity, have become an important tool of fashion with the effect of the social change after the Industrial Revolution and the effect of the concept of fashion in daily life. Jewelry, shoes, bags, hats, etc. While accessories such as accessories were seen as complementary elements in the fashion world, today they are seen as important fashion tools that shape fashion. In addition to this, fashion accessory products have attracted the attention of artists as well as being a design product, and this process, which started in the 20th century, has become an element of art that has undergone a great transformation in the 1960s and later. In this study, the relationship between art disciplines and fashion accessory design in 1960 and later is discussed and the changes in the field of art and design are explained with examples. In the last section, designs prepared based on Joan Miro's painting and sculpture studies within the scope of the master thesis project in the context of art-design relationships are included.

Keywords: Art, discipline, design, fashion accessories

¹ Bu makale, Çilem AKYILDIZ'ın, DEÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalında, Dr. Öğr. Üyesi Öznur ENES'in danışmanlığında 2020 yılında tamamlanan "Farklı Sanat Disiplinleri İle Moda Aksesuar Tasarımı İlişkisi" başlıklı Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Pek çok alanda yapılan çalışmaların sonucu olarak disiplinlerarası etkileşimler, Endüstri Devrimi sonrası insan yaşamında belirli gelişmeler neticesinde etkin şekilde rol almıştır. Özellikle teknoloji ve makineleşmenin getirdiği yeni dünya düzeninde yaşamlarımızda bugün daha da etkili bir şekilde yer aldığı görülmektedir. Disiplin kavramı, Latince’de “discipline” sözcüğünden gelmektedir. Düzene sokma, terbiye etme veya bir bilim dalını ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır (TDK, 2005:539).

Disiplinler, bilginin aşırı soyut ya da boğucu olmasını önlemekte ve kaçınılmaz olarak kısmi olan bilgileri netleştirmektedir. Öyle ki, disiplinler, bilinmesi gereken bilgi türlerini bir süzgeçten geçirerek arındırır ve tanımlar. Böylelikle okunması gereken kitaplar toplamı ve bilgileri sınırlandırmış olur. Bu sayede disiplinler belli bir soy hattının ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Disiplinlerarasılık, iki veya daha fazla akademik disiplinin incelenmesi ya da bir araya gelmesidir. Farklı disiplinlerden araştırmacıların, bir araya gelerek kendi disiplin alanları ile ilgili bilgi ve tecrübelerini birleştirerek yaptıkları çalışmalar sayesinde disiplinlerarası bir çalışma yapılmış olur. Disiplinlerarasılık yalnızca disiplin sisteminin meydana getirdiği bir dalga; ayrıca bu sistemin bir uzantısıdır.

Endüstri Devrimi sonrası değişimlerin beraberinde getirdiği bu süreçte, kente göçlerin başlaması, endüstriyel yaşam biçimi ile değişen toplum yapısı ve bununla birlikte değişen her şey gibi sanatın da büyük değişim içinde olduğu görülmektedir. Voltaire, sanat dallarının birbirleriyle olan etkileşimlerini ve dolayısıyla sanatın disiplinlerarası bir olgu olduğunu savunur ve bunu “Tüm sanatlar kardeştir, hepsi de ötekilerin ışığı altında ilerler” sözüyle vurgulamıştır (Tarlakazan, 2016:538).

Sanat disiplinlerinin ayrışması araştırma, analiz ve eğitim alanlarında süreklilik gösteren üretken çalışmalar yaratmış, sanatın gelişiminin ilerlemesine ve dönüşümüne katkı sağlamıştır. Sanat disiplinlerinin birbirinden etkilendiği ve birbirlerinden yararlanarak ortak çalışmaların sergilendiği örnekler bilinmektedir. Yaşanan savaşlar, teknolojik, sosyo-ekonomik durumun değişmesi ve kültürel gelişmeler sanata etki etmiş ve çağdaş sanat hareketlerinin zeminini hazırlamıştır. Bu dönemde sanatçılar, nesneyi olduğu gibi resmetmek yerine, farklı bakış açılarıyla nesnenin yapısını bozarak, objeyi parçalayarak veya farklı renk ve teknikler deneyerek devrim olarak kabul edilen bir süreç ortaya koymuştur.

Sanat disiplinlerinin kurduğu disiplinlerarası ilişkiler, diğer disiplinlerle de büyük bir etkileşim göstermiştir. Özellikle sanat ve tasarım arasındaki yakın etkileşim, tasarıma, malzeme ve ergonomik özelliklerinin yanında farklı bir boyut kazanmıştır. Tasarım sanatın, sanat da tasarımın konusu olmuştur. İnsanlar bazen tasarımı irrasyonel bir şey olarak görür; zira tasarlamak bütünüyle nesneleştirilebilir; kapalı bir rasyonellik biçimi değildir. Tasarım içkin biçimde açık uçludur. Çünkü, bir tasarım sorununun daima birden fazla çözümü vardır (Dorst, 2018:55). Sanat ve tasarım arasındaki farklılık gösteren unsurlar bu iki disiplini birbirinden ayırmaktadır. Sanat ve tasarım arasındaki disiplinlerarası uygulama örneği olarak Walter Gropius’un kurmuş olduğu Bauhaus Okulu karşımıza çıkmaktadır. El işçiliğinin öncelik olması ve her biri kendi disiplini içerisinde başarılı sanatçılar olan Paul Klee, Kandinsky, Marcel Breuer, Herbert Bayer, George Mucho vs. gibi isimler sanat ve tasarım arasında kurdukları ilişki ile başarılı çalışmalar sergilemişlerdir.

Diğer yandan moda kavramında tasarım ne kadar önemli ise bir o kadar önemli diğer disiplin, sanattır. Moda ve sanat iki zıt öğe olduğu kadar, iki kardeş gibi de nitelendirilmektedir. Moda tasarımcılarının sanattan esinlenerek çalışmalar sergilemesinin yanı sıra sanatçılar da moda tasarımı alanında çalışmalar ortaya koymuştur. Örneğin, ressam Bellini’nin kumaş desenleri tasarladığı, Leonardo da Vinci’nin Vatikan muhafızlarının giysilerini çizdiği çalışmalar karşımıza çıkmaktadır (P Dünya Sanatı Dergisi, 1998:16).

Moda, insan yaşamında özellikle 20.yüzyıl ile beraber önemli bir yer edinmiştir. Tarihi olaylar, sosyal ve teknolojik gelişmeler moda, tasarım ve sanatı ortak noktada buluşturmuştur. Sanatçı ve modacıların yakın ilişki içerisinde olması, kurulan dostluklarla birlikte ortak çalışmalar yapılmasını sağlamıştır. Örneğin, Salvador Dali ve Elsa Schiaparelli’nin gerçekleştirmiş oldukları giysi ve aksesuar çalışmalarına yönelik örnekler karşımıza çıkmaktadır. Ortak çalışmalarda dönemin sosyo-ekonomik koşulları ve bunların sonucunda ortaya çıkan sanat akımları da etkili olmuş ve tasarımcılar için önemli birer kaynak oluşturmuştur.

Marcel Duchamp’ın sanat dünyası içerisinde başlatmış olduğu büyük etki, hazır nesnelere sanat eseri olarak sergilemesi, sanata olan bakış açısını değiştirmiştir. Duchamp’ın hazır yapıtları 20.yy’ın sonunda sanatın hayatın içinde geldiği noktayı göstermesi adına büyük önem taşımaktadır. Böylelikle sanat, tasarım boyutuyla, kapitalizmin üretim-tüketim çarkının döndürülebilmesi adına gündelik hayatın içine girmiştir. Artık sanat, podyumlarda meta estetiğine dönüştürülen bir olgu haline gelmiştir (Pektaş, 2006:89). Bu sayede moda ve sanat arasındaki sınır gün geçtikçe bulanıklaşmış ve sanat, modanın bir aracı haline gelmeye başlamıştır.

Sanat ve moda arasındaki sınırların bulanıklaşması ve dünyada yaşanan değişimler, disiplinlerarası etkileşimi artırmış ve özellikle 1960 ve sonrasında sanat, modanın bir ögesi olarak sokağa inmiş ve moda da sanatın bir ögesi olarak müzede yerini almaya başlamıştır. Moda kavramı içerisinde yalnızca giysi tasarımları üzerinde değil; ayakkabı, çanta, takı-mücevher ve şapka gibi başta gelen moda aksesuarlarında da sanatın etkilerini ve örneklerini görmek mümkündür.

2. 1960'LI YILLARDA SANAT DİSİPLİNLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Sanat disiplinlerinin birçok farklı disiplinden yararlandığı bilinmektedir. Bu etkileşimler, sanat çalışmalarının sergilenme ve sunum biçimine yansıdığı gibi, teknoloji kullanımı da öne çıkmaktadır. Bu gelişmelerle beraber farklı malzeme ve teknik uygulamaları yapıp sergileyen sanatçılar farklı disiplinleri bir araya getirerek, yeni disiplinlerin doğmasını sağlamıştır. Bu anlamda, özellikle 1960'lı ve 1970'li yıllardan itibaren performans sanatı, kavramsal sanat, yoksul sanat, fluxus vb. gibi sanatta biçimciliğe karşı çıkan, düşünceye önem veren anlayışlar ortaya çıkmıştır (Aydoğan, 2008:4). Gelişen teknoloji ile birlikte yeni anlayışlar ortaya çıkmış ve bu da yeni disiplinleri beraberinde getirmiştir.

Sanat disiplinleri için 1960'lar yeni bir dönemin başlangıcı olarak nitelendirilebilir. Devrim çağı olarak bilinen 60'lar, sanat disiplinleri içinde aynı bir anlam taşımıştır. Bu dönemde oluşum gösteren yeni sanat anlayışları, resim ve heykel sanat disiplinlerine karşı alternatif malzeme ve yeni teknikler üretmekle sanatı yeniden tanımlamıştır. Nancy Atakan'a göre bu dönem, sadece alternatif malzeme ve teknikleri değiştirmemiş; yeni kuşaklar için sanatçının ve izleyicinin rolü ile sanat nesnesinin statüsünü yeniden biçimlendirmiştir (Atakan, 2015:9). Öte yandan 1960'lı yıllarda Pop Art da dönemin sanat, tasarım ve moda anlayışını belirleyen etkili bir akım olmuştur.

1960'ların kültürü, toplumun imgeleminde Pop Art'ın yükselişiyle ilişkilendirilmiştir. Pop Art, Sürrealist akımdan bu yana toplumun imgeleminde etkili olan ilk yeni modernist üslup olarak nitelendirilmiştir (Smith, 1996:251). 1960 sonrasında tasarım, moda ve sanat disiplinleri arasındaki sınırların yavaş yavaş ortadan kalktığı; modanın önemli araçlarından biri olan moda aksesuar ürünlerinde de bu etkileşimin varlığı görülmektedir. Sanat disiplinlerindeki gelişmeler, modanın seyri, moda aksesuar ürünlerindeki renk, biçim, form ve malzeme kullanımları ile karşımıza çıkmaktadır.

3. 1960 SONRASI SANAT DİSİPLİNLERİNİN MODA AKSESUAR TASARIMINA ETKİLERİ

Aksesuarlar, bedenün uzantısıdır; bunlar korunmak, saklamak veya övünmek için kullanılabilen çıkarılabilir parçalardır. Aksesuarlar, taşıyan kişinin kimliğini temsil eden etkileyici sembollerdir. Aksesuara yönelik tasarımın yakın tarihi, bugünün -moda endüstrisinde etkili bir varlık gösteren- tasarımcılarının, "uzman zanaatkarlardan 20.yüzyıldaki stil liderlerine nasıl dönüştüklerini" gözler önüne serer. (Lau, 2014:06).

Aksesuarlar birçok farklı türde nesneden oluşsa da genel olarak bakıldığında karşımıza dört ana moda aksesuar aracı çıkmaktadır. Bunlar; çanta, ayakkabı, mücevher ve şapkadır. Ancak günümüzde gözlük, saat, kemer gibi moda aksesuar ürünleri de önemli aksesuar nesnelere arasında yerlerini almıştır. Bunun yanında günlük yaşamda yer edinen diğer bazı aksesuar çeşitleri arasında; eşarp, kravat, eldiven, çorap, şemsiye, yelpaze ve bastonlar da girmektedir.

Modern yaşamın gelişmesi ile birlikte büyüyen moda pazarı, aksesuar ürünleri tasarlayan kişileri, farklı malzeme ve ilham kaynağı arayışına itmiştir. Endüstri Devrimi sonrasında bir ihtiyaç haline gelen tasarımın ilham kaynağı olarak sanat, bu süreçte etkili bir rol üstlenmiştir. Yaşanan savaşlar, sosyo-ekonomik gelişmeler, teknolojik ilerlemeler, sanatın, tasarımın ve modanın gelişimini hızlandırması kadar moda aksesuar ürünleri içerisinde de büyük bir etki ve gelişim yaratmıştır. Özellikle 1960 sonrası sosyo-kültürel ve toplumsal değişimle beraber, disiplinlerin birbirleriyle olan sınırlarının ortadan kalkması ve özgürlük anlayışı, sanat disiplinleriyle olan etkileşimi artırmıştır. Sanat disiplinlerinin tasarımcıya büyük bir aydınlanma sağladığı kaçınılmazdır. Öncü moda tasarımcıları arasında yer alan Chanel, Cristobal Balenciaga, Yves Saint Laurent ve Alexander McQueen gibi dünyaca bilinen tasarımcılar aksesuar tasarımlarında önemli çalışmalara imza atmışlardır. Ayrıca sanatçılar ile birlikte yapmış oldukları ortak çalışmalar da karşımıza çıkmaktadır.

Moda aksesuar ürünleri, sanatın bir parçası olmaya başlamasıyla birlikte mağaza vitrinlerinden, sanat galerilerine sergilenmeye başlanmıştır; adeta sanat olarak kabul edilebilecek, estetik, yaratıcılık ve güzellikle üretildikleri görülmektedir. 1990 yılında, başkan ve CEO Bernard Arnault liderliğindeki lüks marka grubu LVMH (Louis Vuitton, Moët Hennessy), sanat ve kültürü desteklemek için bir program başlatmıştır. LVMH'nin sanata yönelik çeşitli himayesi, çağdaş sanatçıların çalışmalarını desteklemek, büyük müzeler için eserler satın almak ve tarihi anıtların restorasyonu dahil olmak üzere dünya çapında birçok alanı kapsamaktadır (<https://www.worldartfoundations.com/foundation/fondation-louis-vuitton-2/>).

Marcel Duchamp'ın sanat dünyasında yarattığı etkiyle başlayan yeni dönemde, sanat ve tasarım disiplinlerinin kullandıkları nesnelere farklılaşmış ve bu dönemde her iki alanda üretilen çalışmalar her iki alanın sınırlarına girmeye başlamıştır. Resim, heykel, mimari gibi sanat disiplinlerine yönelik sanatçıların da sanat birikimlerini kullanarak yeni tasarım ürünleri ortaya çıkardıkları görülmektedir. Örneğin, sanatçıların şapka, çanta, ayakkabı ve takı-mücevher gibi moda aksesuar nesnelere tasarladıkları bilinmektedir. Bu çalışmalar, bazen sanat nesnesi olarak sunulmakta bazen de tasarım nesnesi, işlevsel bir ürün olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarım ve sanat alanında yaşanan değişiklikleri moda ve aksesuar tasarımcıları her zaman yakından takip etmiştir.

Moda aksesuar ürünü olarak ayakkabı, ayağı koruyan bir ayak giysisi olmanın ötesinde, diğer aksesuar nesnelere olduğu gibi, tarih boyunca statü göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanat ve tasarımı pek çok noktada buluşturan ayakkabı, sınıf ve kültürleri ayırmakta son derece önemli bir işleve sahiptir. 20.yüzyılın hareketli ve değişken ortamında ayakkabı tasarımcıları yenilikçi yaklaşımlarıyla, sanat disiplinleri ile ilgili eğilimler ışığında yükselişe geçmiş ve dikkatleri çekmeyi başarmıştır.

Alexander McQueen de tasarladığı ayakkabı modellerinde bu etkiyi hissettirmektedir. İlk bakışta imkansız, çığırca yapılmış işler olarak görünen, ama dünyanın pek çok yerinde ilgiyle karşılanan tasarımlar sergilemiştir. Zaman zaman tasarımları ile sınırları zorlamış olan tasarımcı temel güzellik ve estetik algısını sarsmıştır. Tasarımcının çalışmalarında, teknolojiden yararlanarak sanat ve tasarımı çağdaş bir çizgide buluşturmayı başardığı görülmektedir.

Resim 1: Alexander McQueen, "Alien", 2010
<https://www.vam.ac.uk/museumofsavagebeauty/mcq/alien-shoe/>

McQueen, ayakkabının saya ve ökçe bölümlerini Ridley Scott'ın filmi Alien (1980) için özel efekt ekibinin bir üyesi olan H.R. Giger'in sanat eserinden ilham alarak fütüristik tarzda yapmış ve çalışmasında 3D yazıcı ve boyalı reçine kullanmıştır (Bkz. Resim 1). Tasarımcının diğer tasarımları incelendiğinde, sanattan büyük ölçüde faydalandığı görülmektedir. McQueen, bir filmde, bir heykelden ya da doğadan ilham alabilmektedir. Modayı bir bütün olarak ele alan tasarımcı, ayakkabı tasarımındaki başarısını giysi tasarımlarında ve diğer aksesuar tasarımlarında da göstermektedir (Martin, 2018:177).

Sanatta öne çıkan bazı kavramlar, sanatçı ve tasarımcıları zaman zaman sınırların ötesine taşımıştır. Hayal gücünün yarattığı sınırsız güç, çağdaş sanatın tabuları yıktığı, sanatçıların birbirinden farklı araç ve malzemelerin yanı sıra teknik farklılıklar ile birbirinden benzersiz işler sergilediği bir yapıyı ortaya koyar. Çoğu zaman fantastik, sürreal etkilere sahip bu çalışmalar, tasarım dünyasının işlev ve ergonomi gibi yapı taşlarının sınırlarını aşmayı başarmış ve farklı bir bakış açısı sunmuştur.

Sanatı, moda aksesuar ürünü olan ayakkabıyla ustalıkla birleştiren Manolo Blahnik, edebiyat ve sanat eğitimi aldıktan sonra, moda dünyası içine girmiş ve daha sonra ayakkabı sektörü ile tanışarak çalışmaya başlamıştır. Tasarımcının dekoratif, feminen ve gösterişli ayakkabı tasarımları cazibenin sembolü olmuş ve her zaman dikkatleri çekmeyi başarmıştır.

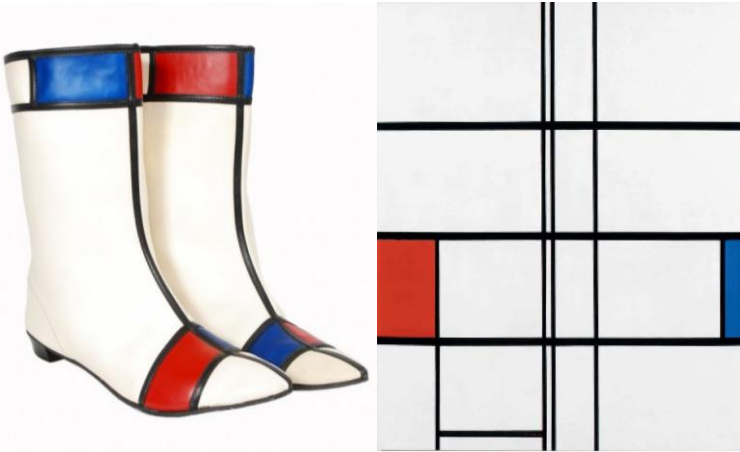

Resim 2: Manolo Blahnik, "The Art of Shoe Sergisi", 2017

<http://www.ideamoda.com/2017/03/31/manolo-blahnik-the-art-of-shoes-exhibition-milan/>

Blahnik ayakkabı tasarımlarını yaparken, tasarım ile konfor arasındaki dengeyi tutturabilmek için resim sanatından, mimariden, edebiyat ve sinema dışında daha birçok öğeden ilham aldığı ifade etmiştir. Manolo Blahnik, ayak oranlarına olan tutkusunun, Yunan sanatçı Fidias ve Praxiteles'in heykel çalışmalarından geldiğini ifade etmiştir. Özellikle Roma'daki Sant'Ivo alla Sapienza de Borromini gibi kiliselerin duvarlarının karmaşık iç bükey-dışbükey ritmi ile karakterize edilen Barok mimari hareketinin prensiplerini kullanan Blahnik, Rusya'ya yaptığı seyahatler sırasında kiliselerin geleneksel soğanlı kubbelerinden de etkilenmiştir.

Bunun dışında Walter Gropius, Frank Lloyd Wright, Zaha Hadid, Renzo Piano veya Rafael Moneo gibi mimarlardan da etkilenmiştir. Diğer yandan Zurbaran ve Goya gibi sevdiği sanatçıların eserlerinden de ilham almıştır. Pablo Picasso'nun kübist tabloları, Henri Matisse'in renkçi ustalığı, Kazimir Malevich gibi Rus Suprematizmi'nin başyapıtları ve Mark Rothko veya Piet Mondrian'ın Soyutlaması, bazı eserlerinin cesur aerodinamik formları Barbara Hepworth, Henry Alexander Calder'ın heykelleri etkilendiği diğer sanatçılardır (Albornoz, 2017:6-8).

Resim 3: Yves Saint Laurent, "Go go boot", 1960 (Martin, 2018)

Piet Mondrian, "Beyaz, Kırmızı ve Mavi Kompozisyon", 1936 (İpşişoğlu, 1991:54)

Ayakkabı tasarımcıları için Mondrian, Van Gogh, Hodgkin, Jackson Pollock, Picasso, Litchenstein gibi pek çok ressam önemli bir ilham kaynağı olarak yer almaktadır. Önemli moda tasarımcıları arasında yer alan Yves Saint Laurent, Pop Art'ın önemli isimleri arasında yer alan ressam Piet Mondrian'ın tablosundan esinlenerek ikonik hale gelen "Go go Boot" çalışması ile karşımıza çıkmaktadır (Bkz. Resim 3).

1960 sonrası yeni malzeme arayışları ve farklı teknik uygulama isteği ile farklı sanat disiplinlerinin ve/veya akımlarının etkisi, takı ve mücevher aksesuar grubunda da karşımıza çıkmaktadır. Takı ve mücevherlerin kullanım amaçlarına bakıldığında tılsım, uğur, büyü gibi anlamlar yüklendiği; güzellik amacı taşımasının yanı sıra ölü hediyesi, tanrılara şükran, zenginlik göstergesi, hediye vb. amaçlarla kullanıldığı görülmektedir.

Bu dönemde takı ve mücevher tasarımına etki eden çeşitli etmenler olmuştur. Kendi içinde bir dönüşüm yaşayan ve belirli kalıpların dışına çıkmayı başaran bu aksesuar grubu, sanatsal ve kültürel etkenlerin yanı sıra toplumsal etkenlerden de etkilenmiştir. 1950'lerde önemli ressam ve heykeltıraşların, sanatsal ifadenin yeni alanı olarak takı yapımına yöneldikleri bilinmektedir. 1960'lı yıllara dair tasarımlar, 1950'li yıllardaki Dali ve Braque'nun tasarımlarından etkilenerek şekillenmiştir.

El sanatlarına verilen değerle mükemmellik seviyesine, değerli, yarı değerli ve değersiz taşlar kullanılarak ulaşılmıştır. Metal kavramları bir kez daha sorgulanmış ve 1960'lı yıllarda ekonomik ve sosyal ortama göre

şekillenen giyim sektörü, doğal olarak takıyı da büyük ölçüde etkilemiştir. Moda kavramının tamamen oluşması, kıyafete göre takı ve kişiye göre takı yapan tasarımcıların revaçta olmasını sağlamıştır (Şaman, Duru, 2015:105).

Sanatsal bir ifade biçimi olarak kullanılmaya başlayan takı ve mücevherler, farklı sanat disiplinlerinden etkilenen tasarımcılar veya farklı sanat disiplinlerinin öncü sanatçı ve tasarımcıları ile iş birliği yaparak gerek sanat eserlerinden gerekse sanat akımlarının etkisi ile ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri olan Louise Nevelson, heykel ve mücevheri bir araya getirmiş bir heykeltıraştır. Büyük ahşap heykeller yapmasının yanı sıra, mücevher ve takı tasarımlarında küçük odun parçaları kullanmıştır. Sanatçı, tasarımlarında, ahşap malzemeler dışında, hurda malzemelere de yer vermiştir.

Resim 4: Louise Nevelson, kolye tasarımları, 1965- 1972

<https://www.artsy.net/artwork/louise-nevelson-black-painted-wood-and-gold-necklace><https://www.metmuseum.org/art/collection/search/104870>

Çalışmaları genellikle siyah, beyaz ve altın rengi olup tek renklidir (Bkz. Resim 4). Sanatçı, Soyut Dışavurumculuk, Kübizm ve Gerçeküstüçülük de dahil olmak üzere birçok farklı hareketin içerisinde var olmuş ve bu hareketlerin sembolü haline gelmiştir.

Otto Künzli ise kavramsal mücevher ustası olarak kabul edilmektedir. Bilgisi ve yaratıcı ruhu ile yarattığı ikonik mücevherler birer sanat eseri niteliği taşımaktadır. Toplumdaki varsayımları kullanarak sorgulamış ve bu sorgulamalar sonucundaki eksikleri ironik bir şekilde eleştirmiştir (Bkz. Resim 5). Otto Künzli, günümüzde çalışan en ünlü ve saygın mücevher ve takı sanatçılarından biridir. Künzli; 1980'lerin başında yaptığı çalışmalarında, çağdaşlarından bazı tasarımcılar gibi, zenginliğin göstergesi olarak kullanılan değerli takı malzemelerini reddederek, duvar kâğıdı, polistren bloklar, siyah lastik gibi malzemeler kullanmıştır (Ayata, 2009:92).

Resim- 5: Otto Künzli, "İkili Yüzük", 1980

<http://inspirationist.net/otto-ku%CC%88nzli-jewellery/>

Künzli çalışmalarında, minimalist çizgiler ile birlikte, metaforları, sembolleri ve ikonografinin gücünü sofistike bir şekilde harmanlamakta, kültürel olaylara atıfta bulunmaktadır. Sanatçı, mücevheri ifade aracı olarak kullansa da süs faktörünü ihmal etmediği söylenebilir. Takı ve mücevher tasarımında farklı sanat disiplinleri ile çalışma olanağı sağlaması ile birlikte, ölçü, boyut, fonksiyon ve malzeme gibi kriterlerin zaman içerisinde önemini yitirmesiyle daha şiirsel ve heykelsi bir anlam taşımaya başladığı görülmektedir. Buna dayanarak pek çok sanat disiplininin, takı ve mücevher tasarımındaki etkileşimleri, esin kaynakları ve malzeme deneyimleri olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Resim 6: Frank Gehry, “Yüzük Tasarımı”, 2006

<http://www.e-skop.com/skopbulten/sanatin-politikasi-cagdas-sanat-ve-post-demokrasiye-gecis/1433>

1960 sonrası sanat ve tasarım arasındaki ilişkilerin arttığı ve aradaki sınırların yavaş yavaş yok olmaya başladığı görülmektedir. Ünlü bir marka ismi olmaya başlamış olan mimar Frank Gehry, kendi modern çizgisi ve hem sanatsal hem de tasarımcı donanımı ile dünyanın en lüks mücevher firmalarından biri olan Tiffany’ye bir yüzük tasarlayarak mimari ile tasarımı aynı noktada buluşturmuştur (Bkz. Resim 6). Gehry, 2006 yılında mücevher koleksiyonu tanıtımında, “Benim için tasarım süreçle ilgili” ve “Üç boyutlu modelleri çizmek ve şekillendirmek ve farklı olasılıkları kavramsallaştırmak — mimaride veya mücevherde yaratmanın özü budur” şeklinde ifade etmiştir (<http://www.sparkle.com/frank-gehrys-wearable-architecture-2/>). Gehry’nin Bailbao Guggenheim Müzesi’nin mimari formundan esinlenerek yaptığı takı-mücevher koleksiyonunda sanatın moda aksesuar tasarım süreci için önemli bir unsur olduğunu sergilemiştir.

1960’lı yıllar bütün sınırları yıkmayı başarmış, çağdaş sanat anlayışı içerisinde yeniden yapılandırılarak anlam kazanmıştır. Moda aksesuar ürünlerinden biri olan şapkanın da bu sürece dahil olduğu görülmektedir. Statü sembolü olarak görülen, başı her türlü hava koşullarından korumayı sağlayan, modanın da önemli bir ögesi olan şapka, sanatın sınırları içerisine girmiştir.

Şapka tasarımının en iyi temsilcilerinden biri 1920’nin sonlarında plastik sanatların tüm biçimlerine açılmasıyla pek çok tasarımında sürrealist etkiler sunan Elsa Schiaparelli olmuştur. Tasarımlarıyla tüm ilgiyi üzerine toplayan Schiaparelli 1939’larda moda dünyasına damgasını vurmuştur. Schiaparelli’nin cesur duruşu, diğer tasarımcıları da cesaretlendirmiş ve moda dünyasında sanatın etkisi çokça hissedilmiştir.

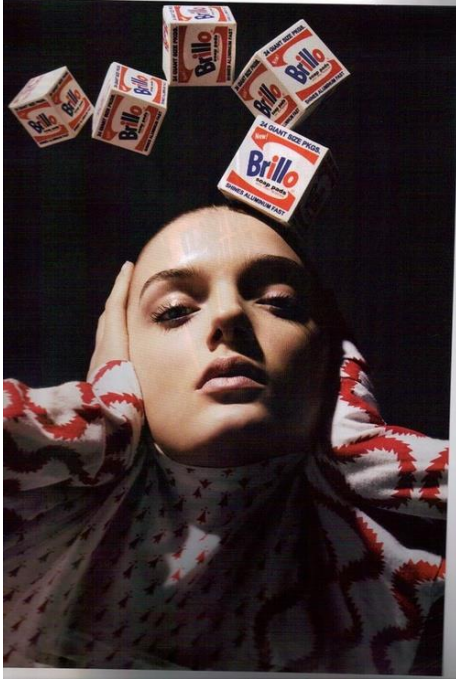
1960’lı yıllarda şapka tasarımına sanat disiplinleri ve sanatçıların sanat eserleri ilham kaynağı olmuş ve tasarımcıların yaratıcı şapka tasarımları bu dönemde ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri de şapka tasarımcısı Sally Victor’un, ressam Piet Mondrian’ın ünlü tablolarından esinlenerek yapmış olduğu şapka tasarımıdır. Sanatçının, pek çok tasarımcının ilgi odağı haline gelen tablolarını giysi ve diğer aksesuarlarda görüldüğü gibi şapka tasarımında kullanılmış ve hem bir sanat eseri olarak hem de bir aksesuar ürünü olarak özgünlüğünü göstermiştir (Bkz. Resim 7).

Resim 7: Sally Victor, “Mondrian”, 1962

www.metmuseum.org/art/collection/search/156824?pos=11&rpp=90&pg=1&ao=on&ft=Millinery

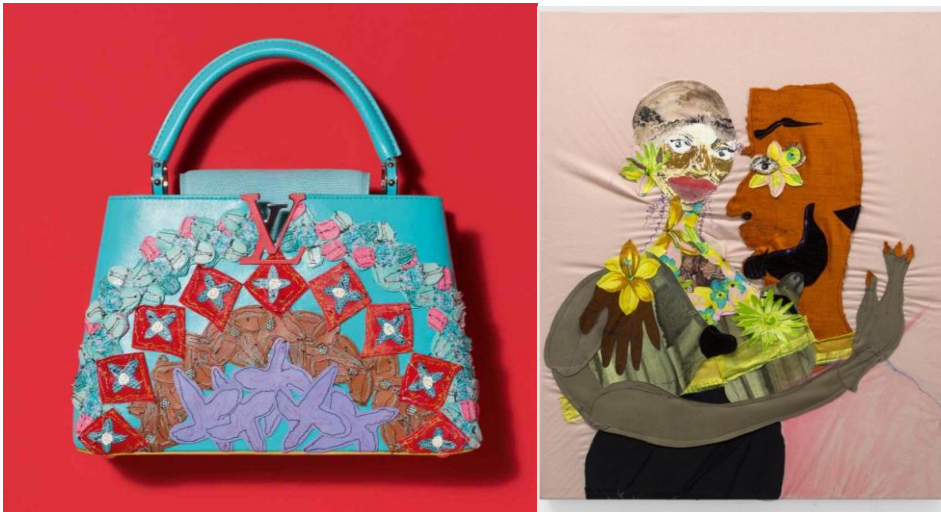
Günümüze bakıldığında şap kacılıkta kullanılabilen modern malzeme, tasarımcıların yalnızca hayal güçleri ve bir başın ne kadar tutabileceğiyle sınırlı, mimari parçalar yaratabilmesini sağlamıştır. Aksesuarın strüktürü, geleneksel şapka kalıpları kullanılarak veya kalıp desteği almadan bir iskele oluşturularak da tasarlama olanağı sağlamaktadır (Lau, 2014:38-39).

Resim 8: Philip Treacy, "Brillo Hats", 2003
<https://www.philiptreacy.co.uk/en/media>

Çağdaş koleksiyonları ile dikkat çeken Philip Treacy, şapka tasarımlarında heykel sanatını, sanatın dünyadaki tüm etkilerini tasarımlarıyla birleştirmektedir. Sanatçının bazı şapka tasarımlarında bazı sanatçı ve sanat eserlerine gönderme yaptığı da görülmektedir (Bkz. Resim 8). Her zaman yeni tasarımlar yapma gayreti içinde olan tasarımcı güncel kalmayı hedeflemektedir. Tasarımcı şapka tasarımlarında modayı göz ardı etmeden birer sanat eseri gibi sunmuştur. Treacy ustalıklı, oran, malzeme ve teknik uygulamalarla başarılı çalışmalar ortaya çıkarmıştır. Şapka tasarımlarında, tüy, plastik, keçe ve dantel gibi malzemeler ile fantastik parçaları gerçeğe dönüştürmek için bir araya getirmiştir. Genellikle tüy gibi malzemelerin kullanımı, çocukluğuna dayanmaktadır (Lau,2014:44).

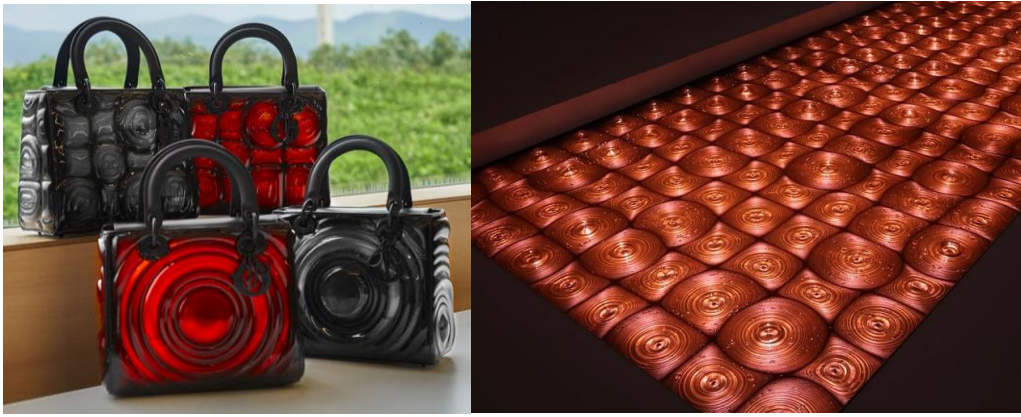
Sanat disiplinlerinin moda ile olan yakın ilişkisi çanta tasarımında da karşımıza çıkmaktadır. Spesifik fonksiyonlara sahip aynı zamanda modanın önemli araçlarından biri olan çantalar üç boyutlu formu ve tasarımcıya yaratıcılığını sergileyebileceği yüzeyi sayesinde tasarımcılar ve sanatçılar için önemli bir nesne olmuştur.

Resim 9: Louis Vuitton/ Tschabalala Self, "Çanta Tasarımı", 2019; "Partners" 2016
<https://howtospendit.ft.com/womens-style/206342-louis-vuitton-ups-the-avant-garde-bag-ante-with-its-new-art-collaborations>
<https://www.pilarcorrias.com/artists/tschabalala-self/>

Moda ve sanat pek çok noktada bir araya gelmiş ve başarılı çalışmalar ortaya çıkmıştır. Moda sektöründe sadece tasarımcı, sanatçı çalışmalarının dışında, dünyaca ünlü markaların ve sanatçıların ortak çalışmalar yaptıkları da görülmektedir. Bunlardan biri olan sanatçı Tschabalala Self, Louis Vuitton için tasarladığı çanta tasarımında, eserlerinde uyguladığı tekniği çanta yüzeyine taşımıştır (Bkz. Resim 9). Atık kumaş ve deri parçaları kullanarak patchwork ve applique tekniğini de içeren teknik uygulamalarla çanta yüzeyine sanatsal bir değer katmış ve çantayı yeniden yorumlamıştır. Sanatçı, sanatsal çalışmalarını bir simge olarak ifade ettiği siyahı kadın bedeni üzerinden duygusal, fiziksel ve psikolojik etkisini araştıran ve öncelikle ırk, cinsiyet ve cinsellik gibi temaları işlemektedir. Sanatçı resim çalışmalarında kumaş, boya ve önceki çalışmalarından arta kalan tekstil malzemeler çalışmalarını yapmaktadır. Karışık bir dil kullanmasına rağmen, çalışmaları hep bir “resim dili” kullandığı görülmektedir. Sanatçının özgün tarzı, Louis Vuitton’un klasikleşmiş çanta formu üzerinde yepyeni bir boyut kazandırmıştır.

Disiplinlerarası çalışmada marka-sanatçı iş birliğine Dior’da katılmıştır. Sanatçı Kohei Nawa çağdaş maneviyatı araştıran ve dijital kültür üzerine çalışmalar yapan bir heykeltıraştır. Enstalasyon çalışmaları ile dikkat çeken başarılı sanatçı Kohei Nawa, “Biomatrix” adlı kinetik enstalasyon çalışmasından ilham alarak yarattığı çanta tasarımları orijinal ve benzersiz tasarımlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Bkz. Resim 10).

Resim 10: Dior/ Kohei Nawa “Çanta Tasarımı”, 2019; “Biomatrix”, 2018
<https://www.lofficiel.com.tr/sanat/dior-lady-art-4-0-basladi#image-39738>
<https://ocula.com/art-galleries/scai-the-bathhouse/exhibitions/biomatrix/>

Bu sayede Dior’un alışıldık, klasik çanta formuna sadık kalarak, kendi sanat anlayışı çerçevesinde tasarımlara çağdaş, yenilikçi bir yorum katan sanatçı ikonik ve moda dünyasına birer sanat eseri olarak değerlendirilebilecek çalışmalar sunmuştur.

4. PROJE KAPSAMINDA HAZIRLANAN KOLEKSİYONUN ÇÖZÜMLENMESİ

Proje kapsamında yapılan çalışmada, çok yönlü bir sanatçı olan Joan Miro’nun çalışmalarından yola çıkılmıştır. Sanatçının sanata bakış açısı, malzeme kullanımı, teknik uygulamaları incelenmiş ve hem resim sanatında kullandığı sembolik ifadeler hem de heykel sanatına yansıttığı sembolik dil doğrultusunda resim ve heykel sanatı disiplinlerinin genel özelliklerini göz ardı etmeden moda aksesuar ilişkisi yapılan çalışmalar üzerinden gösterilmesi hedeflenmiştir.

Resim 11: Tasarım Çözümlemesi-1, 2020

Joan Miro'nun resimlerindeki sembolik ifadeler, renk seçimleri incelenmiş ve resim sanatının belirli argümanları dikkate alınarak tasarlanmıştır. Sanatçının "Takım Yıldızı" adını verdiği seriden bir tanesi olan eserinden belirli sembolik çizimler ilham kaynağı olarak kullanılmıştır (Bkz. Resim 11). Tasarımlarda ökçe detaylarında heykel sanatının form, biçim, kütsel hareketi gibi belirli argümanları dikkate alınarak, resim sanatı ve heykel sanatı arasında bir bağ kurulmaya çalışılmıştır. Ökçe tasarımlarında, heykel sanatçılarının sık sık kullanmayı tercih ettiği ahşap malzeme kullanılmıştır. Ahşap malzemenin sağladığı avantajlar ve dezavantajlar dikkate alınarak özenle kullanılmış ve ökçe tasarımlarında bütünlük sağlanmıştır.

Resim 12: Tasarım Çözümlemesi-2, 2020

Ayakkabı tasarımlarında ökçeler dışında sayalar üzerinde de Joan Miro'nun resim çalışmalarında sıkça kullanmış olduğu belirli şekiller dikkate alınmıştır. Özellikle dikkat çeken göz formu, daire formları, daire formlarının iki renkli kullanımı, kontur çizgileri, tasarımlar üzerinde modern çizgide, günün moda trendleri de göz önünde bulundurularak işlenmiştir. Tasarımlarda iki boyutlu bir yüzey tasarımı yerine, form, biçim ve hacim kazandırılarak üç boyutlu etkiler yaratılmak istenmiştir. Belirlenen renk seçimleri de sanatçının sanat hayatı boyunca tercih ettiği renk seçimleridir. İlham alınan eserleri içerisinde bulunan "Takım Yıldızı" serisi tabloları da dikkate alınmış ve özellikle kırmızı, mavi, siyah renklerinin yanı sıra sarı, yeşil, beyaz renkleri tercih edilmiştir.

Çanta tasarımlarında da ayakkabı tasarımlarında göz önünde bulunduran detaylar dikkate alınmıştır. Bunun yanı sıra, Joan Miro'nun 1960 sonrası yapmış olduğu heykel çalışmaları da incelenmiş ve resim çalışmaları ile heykel çalışmaları arasındaki ilişki, sembolik ifade tasarımlarda da vurgulanmaya çalışılmıştır. Örneğin (Resim 13)'de yer alan üçgen form çanta tasarımına bakıldığında resim çalışmaları içinde üçgen formunu sıkça kullanmış olduğu görülmektedir.

Resim 13: Tasarım Çözümlemesi-3, 2020

Joan Miro'nun eserleri incelendiğinde heykel sanatı ve resim sanatı içerisinde bir ilişki kurduğu ve resim sanatında kullandığı iki boyutlu formları üç boyutlu heykel çalışmaları ile ele aldığı ve mekân ile ilişkilendirmeye çalıştığı görülmektedir. Çanta çalışmalarında da resim eserlerinde bulunan detaylar seçilmiş ve çanta formunu oluşturması sağlanmıştır. (Bkz. Resim 13)'de bulunan ikili çanta tasarımında sanatçının eseri içerisinde bulunan detaya form kazandırılarak üç boyutlu hale getirilmiş ve heykel sanatıyla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. (Bkz. Resim 13)'de bulunan üçüncü çanta tasarımında ise sanatçının eserlerinde özellikle kullanmış olduğu daire, ikili daire şekilleri dikkate alınmış ve çanta yüzünde kullanılmıştır. Kullanılan daire şekillerine form kazandırmak amacıyla farklı destek malzemeleri konulmuştur. Çanta yüzeyinde yer alan siyah kontur çizgileri, sanatçının çalışmaları içerisinde sıkça yer verdiği kontur çizgilerinden esinlenilmiştir. Bu kontur çizgileri içerisinde bulunan malzeme ile hacimli hale getirilmiş ve çanta üzerine dikilmiştir. Bu sayede yüzey tasarımının yanı sıra hacim kazandırılarak hareketlendirilmiştir. Çanta tasarımındaki sap kısımları da Joan Miro'nun heykel ve resim çalışmalarına atıfta bulunmaktadır. Çanta tasarımlarında tercih edilen renkler sanatçının her çalışmasında özellikle kullandığı siyah ve beyaz renk, aynı zamanda minimalist ve sade bir stil yaratmak için tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra Miro'nun her çalışmasında mutlaka detaylar arasında vurguladığı kırmızı, mavi renkler çanta tasarımlarında da detay bir özellik tercih edilmiştir.

Şapka tasarımlarında ise bu moda aksesuar ürününün yapısı gereği tasarımcıya sağladığı geniş alan nedeniyle, Joan Miro'nun resimlerindeki şiirsel dili ve çocuksu ifadesi ile hareket edilmiştir. Şapka tasarımlarında dikkate alınan formlar, detaylar sanatçının çalışmaları incelendiğinde resim ve heykel arasında kurulan bağ, burada da tasarımla beraber kurulmaya çalışılmıştır.

Resim 14: Tasarım Çözümlemesi-4, 2020

Şapka tasarımlarında sanatçının resim çalışmaları ve heykel çalışmalarında tercih ettiği oval, daire formları, iki şapka tasarımında da vurgulanmıştır (Bkz. Resim 14). Belki bir kuş belki bir balık formunu ifade ettiği, heykel çalışmasında kanat olarak adlandırdığı formundan esinlenerek üçüncü şapka tasarımı yapılmıştır. Şapka tasarımları ortak bir dil bütünlüğü ile tasarlanmıştır. Sanatçının “Takım Yıldızı” serisinde yer alan resim çalışmasında kullandığı kontur çizgilerle yarattığı helezon, halka formu şapka tasarımlarında da kullanılmıştır. Şapkanın üç boyutlu yapısı gereği şapka tasarım sürecinde heykel sanatının belirli argümanları da dikkate alınarak heykelsi bir ifade kazandırılmıştır. Şapka tasarımlarındaki renk tercihleri, diğer moda aksesuar ürünleri olan ayakkabı ve çanta ile bağ kurması amacıyla siyah ve sanatçının her zaman vurgu yaptığı kırmızı ve mavi renk seçilmiştir.

Resim 15: Tasarım paftaları

Resim 16: Ürün fotoğrafları

5. SONUÇ

20.yüzyıl ile beraber sanat disiplinlerindeki değişimler ile birlikte tasarımın gelişimi ve insan yaşamında güçlü bir yer edinmeye başlaması, bunun yanında moda ve moda aksesuar tasarımında alternatif arayışlar sonucunda disiplinlerarası etkileşimler ışığında ortak ve özgün çalışmalar yapılmıştır. 1960 ve sonrası yaşanan toplumsal hareketler, sosyo-ekonomik değişimler ve teknolojik ilerlemelerin artmasıyla beraber sanat disiplinleri de yenilikçi kaynaklara yönelmiş ve alternatif /yeni malzeme arayışları, deneysel çalışmalar ile yeni sanat anlayışlarını doğurmuştur. Bu süreçte sanat disiplinleri ve tasarım arasındaki sınırların belirsizleştiği ve 1960 öncesi sanat akımlarının başlattığı etki ile sanat, tasarım ve moda arasındaki etkileşimin arttığı yapılan araştırmalarda karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada da görüldüğü gibi 1960 ve sonrasında modanın önemli birer parçası haline gelen moda aksesuar ürünleri de form, biçim ve malzeme çeşitliliği nedeniyle sanatçıların ilgisini çekmiştir. Diğer yandan tasarımcıların da, güncel, yenilikçi ve modayı yaratacak konu arayışları nedeniyle sanat disiplinleri, sanatçılar, sanat akımları ve sanat eserlerinden ilham aldıkları görülmektedir. Modacı ve sanatçılar arasında kurulan arkadaşlık ilişkileri de bu etkileşimde etkili olmuş, ortak çalışmalar sergilemişlerdir.

Sanat disiplinleri ve moda aksesuar ürünleri arasındaki etkileşimde kimi zaman aksesuarların kullanım alanlarına göre işlevini kaybetmeden ergonomik ve modayı yaratan tasarımlar ortaya çıkarken, kimi zaman da aksesuarların temel işlevlerinin dışına çıkmış ve bir anlam, bir misyon yüklenerek sanatın biricikliği çerçevesinde sergilenmiştir.

1960 ve sonrasında başlayan gelişmelerde teknolojik yenilikler ve yakın zamanda günlük yaşamda yer edinmeye başlayan inovasyon da etkili bir rol oynamıştır. Yakın zaman ve günümüze bakıldığında 3D yazıcılar, bilgisayar programları, geliştirilen baskı teknikleri vs. gelişmelerde sanat, tasarım ve moda arasındaki etkileşim artmış, moda aksesuar ürünlerinde ortaya çıkan çalışmalarda hem özgün hem sanatsal hem de modaya yön veren tasarımların devamlılığı açıkça vurgulanmaktadır.

Farklı sanat disiplinleri olarak, resim ve heykel sanatı özellikle ele alınmış ve bu anlamda çok yönlü eserler sergilemiş olan ve sembolik çalışmaları ile adından söz ettirmiş, aynı zamanda sanat yaşamı içerisinde her zaman ilham alınacak bir sanatçı olan Joan Miro'nun çalışmalarıyla moda aksesuar ürünleri arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Ayakkabı, çanta ve şapka gibi insan yaşamında önemli bir yere sahip olan bu moda aksesuar ürünleri tasarım sürecinde koleksiyonun dil bütünlüğü bozulmadan, sanatçının seyircisine verdiği birçok duygu hali tasarımlara aktarılmaya çalışılmış ve renk seçimleri bu kriterler çerçevesinde tercih edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Abbot, A. (2013) Disiplinlerin Kaosu, çev. Sabri Gürses, Küre Yayınları, İstanbul
- Albornoz de C.C. (2017), Manolo Blahnik: The Art of Shoes, Skira Rizzoli
- Atakan, N. (2012) Sanatta Alternatif Arayışlar, Karakalem Kitabevi Yayınları, İzmir
- Aytekin, B.A. (2019) Temel Tasarım Kavramlarını Disiplinlerarası Okumak-1, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara
- Barnard, M. (2010) Sanat Tasarım ve Görsel Kültür, çev. Güliz Korkmaz, Ütopya Yayınları, Ankara
- Bossan, J. M. (2004) The Art of The Shoes, Parkstone Press Ltd., U.S.A.
- Dorst, K. (2016) Yenilikçi Çerçeve, çev: Erkal Ünal, İstanbul: Küy Yayınları, İstanbul
- Gariner, J. (2007) Shoes, Grange Books, New York-USA
- Gerval, O. (2010) Fashion Accessories, Firefly Books Ltd., Canada
- Lau, J. (2012) Moda Tasarımında Aksesuar Tasarımı, çev. Hüseyin Kılıç, Literatür Yayınları, İstanbul
- Martin, T. (2018) Collectable Names & Designs in Women's Shoes, Pen and Sword History
- Mcdowell, C. (1992), Hats, Thames and Hudson, London
- Miller, J. (2006) Handbags, Dorling Kindersley Limited, NewYork
- Smith, E. L. (1996), 20. Yüzyılda Görsel Sanatlar, Ebru Kılıç, Begüm Kovulmaz, Osman Akınhay, Akbank Kültür Sanat Yayınları, İstanbul
- Türkçe Sözlük (2005), Türk Dil Kurumu, Ankara

- Aydoğan, Bolat, E. K. (2008) “Sanatta Disiplinlerarası Bir Yaklaşım: Performans Sanatı”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, Yıl 2008, Cilt 1, Sayı 1, ss.1-17
- De Givry, V. (1998) “Sanatın Yakın Dostu Moda” P Dünya İstanbul: Sanatı Dergisi, Yıl 1998, Sayı 12
- Şaman, N.& Duru, M. N. (2015) “Yirminci Yüzyıldan Günümüze Takı”, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi (Abmyod), Yıl 2015, Cilt, Sayı,37, ss.95-112
- Ayata, Ertan N. (2009) “Takı Tasarımında Kullanılan Farklı Malzemelerin Gelişim Süreci ve Uygulama Örnekleri”, I. Uluslararası Katılımlı Mücevher-Takı Tasarımı Eğitimi Sempozyumu, Yıl 2009, Adnan Menderes Üniversitesi Karacasu Memnune İnci Meslek Yüksekokulu, ss.91-93, Aydın
- Tarlakazan, E. B. (2016) “Disiplinler Arası Sanat Bağlamında Sokak Sanatından Tekstil Baskıya Sıra Dışı Bir Oluşum “Raubdruckern””,5.Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, Yıl 2016, İstanbul Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, ss.537-546, İstanbul
- Pektaş Hafize (2006) “Moda ve Postmodernizm”, Doktora Tezi, Selçuk Üniv. Sosyal Bil. Ens., Güzel San. Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-iş öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.

İnternet Kaynakları

- <https://www.lofficiel.com.tr/sanat/dior-lady-art-4-0-basladi#image-39738>
- <https://ocula.com/art-galleries/scai-the-bathhouse/exhibitions/biomatrix/>
- <https://howtospentit.ft.com/womens-style/206342-louis-vuitton-ups-the-avant-garde-bag-ante-with-its-new-art-collaborations>
- <https://www.pilarcorrias.com/artists/tschabalala-self/>
- www.metmuseum.org/art/collection/search/156824?pos=11&rpp=90&pg=1&ao=on&ft=Millinery
- <https://www.artsy.net/artwork/louise-nevelson-black-painted-wood-and-gold-necklace><https://www.metmuseum.org/art/collection/search/104870>
- <http://inspirationist.net/otto-ku%CC%88nzli-jewellery/>
- <https://www.vam.ac.uk/museumofsavagebeauty/mcq/alien-shoe/>
- <http://www.ideamoda.com/2017/03/31/manolo-blahnik-the-art-of-shoes-exhibition-milan/>
- <https://www.philipptreacy.co.uk/en/media>
- <http://www.sparkle.com/frank-gehrys-wearable-architecture-2/>
- <http://www.e-skop.com/skopbulten/sanatin-politikasi-cagdas-sanat-ve-post-demokrasiye-gecis/1433>
- <https://www.worldartfoundations.com/foundation/fondation-louis-vuitton-2/>